

OSA 3 - Uudet keinot käyttöön!

Ratkaiseeko uudet talousmallit haasteemme?

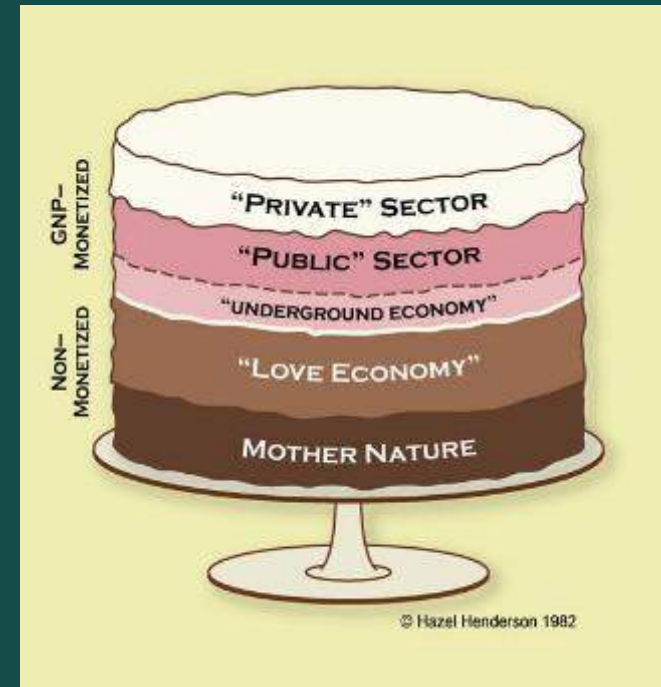
Vaihtoehdot koostuvat moninäkökulmaisesta ja –arvoisesta talousajattelusta (ja tieteestä)

- Talous koostuu talouksista
- Työ on muitakin kuin palkkatyötä
- Vaihiantaa tapahtuu markkinoiden ulkopuolella
- Hoiva ja sosiaalinen uusintaminen kannattelee taloutta
- Taloudessa monenlaista arvonluontia ja monenlaisia vaihdannan menetelmiä
- Yhteisöjen rooli? Kaikki ei tapahdu markkinoilla

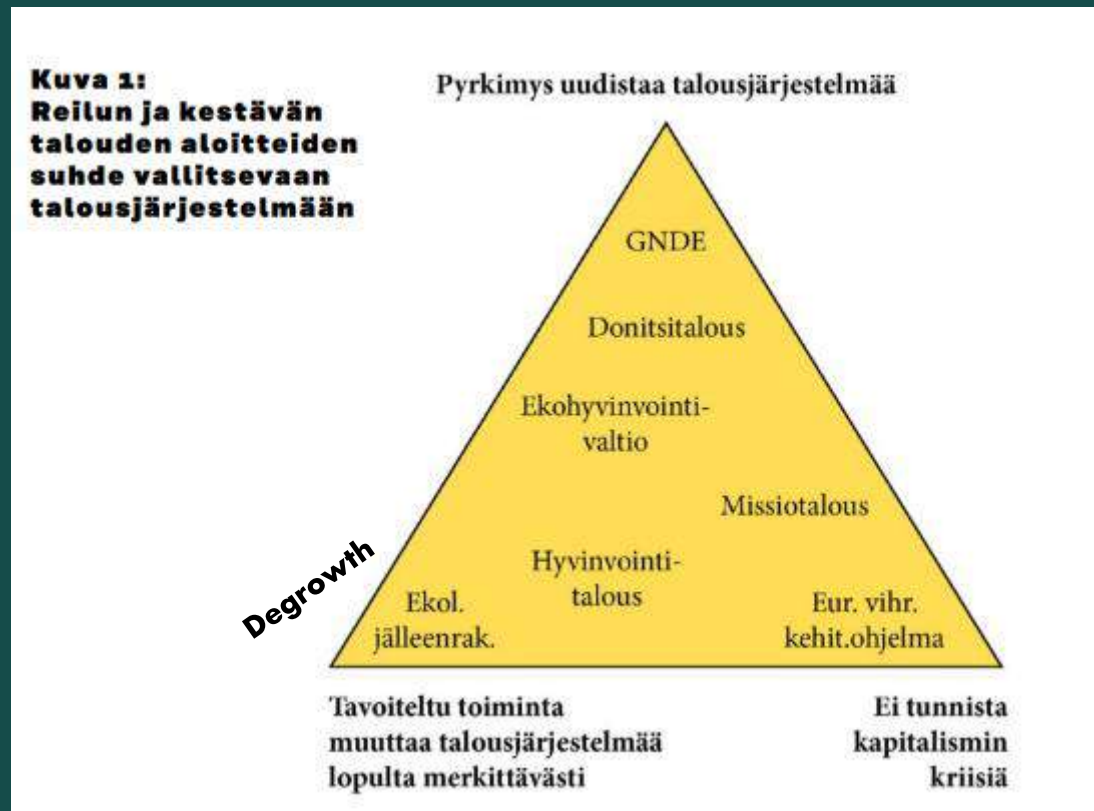
Kansantalouden
tilinpidossa:

BKT =
"Tuottavat
aktiviteetit"

Ei BKT:ssa =
kakun pohja
eli
"Tuottamat-
mat
aktiviteetit"

Vaihtoehtoja on!

Sitra muistio: Tavoitteena reilu ja
kestävä talous

Vaihtoehdot yhdistävät sosiaalista ja ekologista kestävyyttä talouden raamiin

Missiotalous

”Korjataan kapitalismi” – Mariana Mazzucato

Yhteiskunnallisten viheliäisten ongelmien ratkaisu fokukseen, markkinat hoitaa.

Hyvinvointitalous

Taloudellisen toiminnan keskiöön ihmisten hyvinvointi

Donitsitalous

Taloudellista toimintaa ohjaa planetaariset rajat ja sosiaalinen pohja

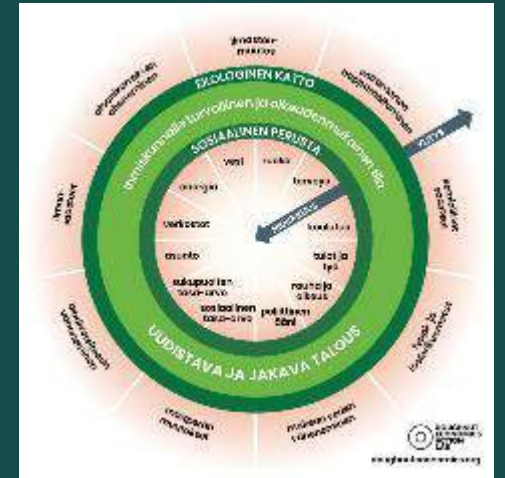
Kohtuutalous

BKT kasvuideologiasta päästävä irti – systeeminen muutos kapitalistisesta kasvutaloudesta kestäväan hyvinvointiin

Donitsitalous

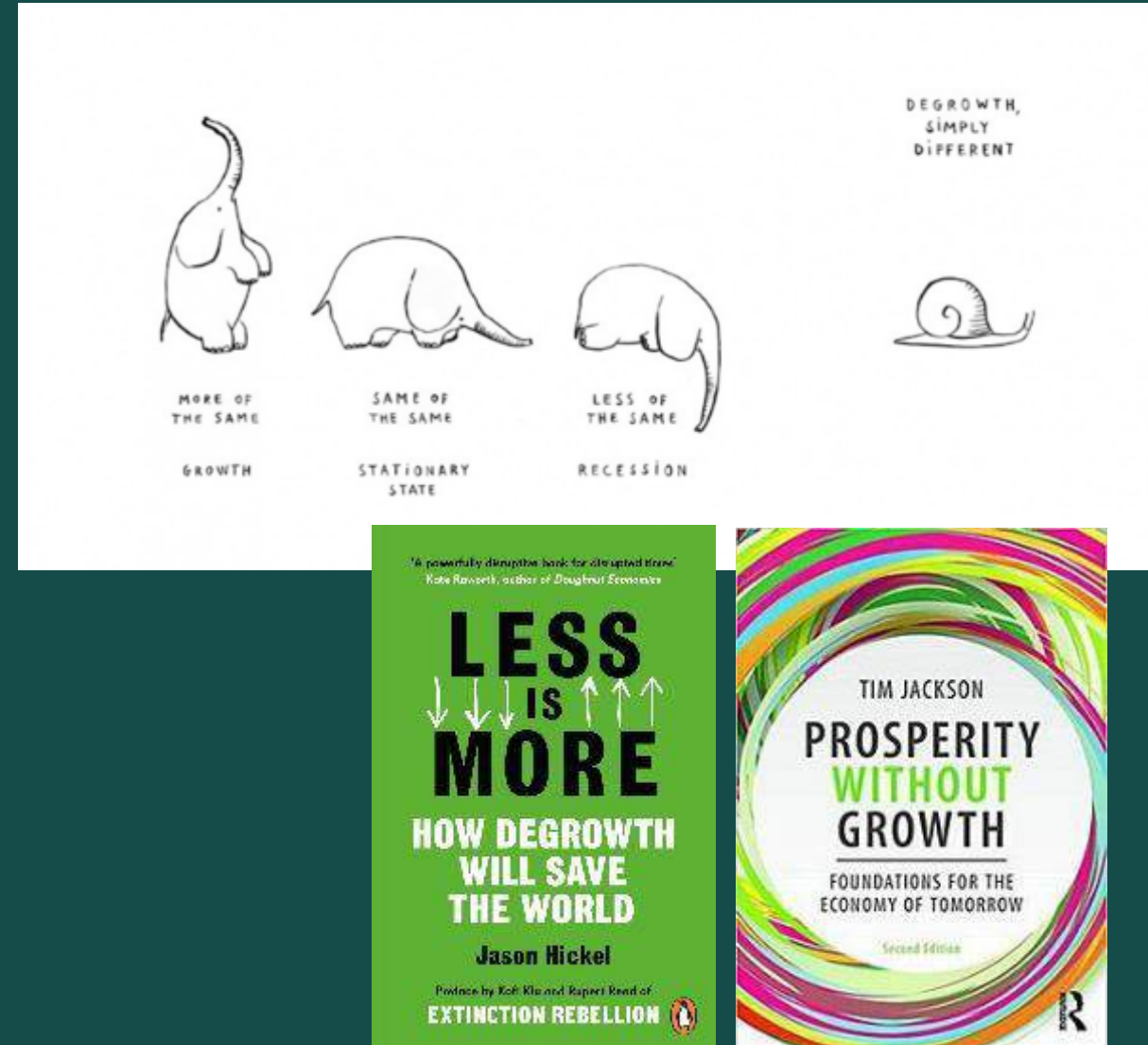
- Donitsitalous 2017
- Talousmalli, jolla tuoda ekologinen ja sosiaalinen kestävyys taloudenpitoon
- Ensisijaisesti työkalu päättäjille, miten mitata ja seuranta ekologisen ja sosiaalisen kestävyys toteutumista yhtäaikaaisesti ja reaaliaikaisesti
- **Donitsitalouden ratkaisut:**
- Mittaaminen, mittaaminen, mittaaminen
- Uudet liiketoimintamallit yrityksille (esim. Body Shop 1970-l., Patagonia ruotsalaiset esimerkit työntekijöiden omistajuudesta)

Kate Raworth

Kohtuutus - degrowth

- Pyrkii tuotannon ja kulutuksen absoluuttiseen vähentämiseen
- Kasvutaloudesta kasvuttomaan talouteen
- Erit. Tim Jackson, Jason Hickel & Giorgos Kallis
- Keskiössä kulutuksen kohtuullisestaminen, vapaa-ajan lisääminen, kulttuurin rooli, yhdessäolosta ja resurssien jakamisesta
- Yksikertaisuus ja kohtuus “sufficiency and simplicity”
- Hyvinvointi on muutakin kuin materiaalista hyvinvointia
- Helne & Hirvilammi: loving, doing, having, being
- Työnverotuksesta pääomien, varallisuuden ja ympäristöhaittojen verotukseen
- Palkka- ja varallisuuskatto kulutuksen kohtuullistamiseksi (*sufficiency* ks. [Esim, Boonedahl, Heikkurinen & Paavola, 2022](#))
- Usein mielletään teknopessimistiseksi näkökulmaksi, mutta teknologiakäsitys painottaa pienen skaalan, paikallistason teknologioita

Kohtuutalouden ratkaisut

Säädellään tuotteista kestävämpiä (takuuajat, oikeus korjaukseen ja korjattavuuden varmistaminen lain keinoin)

Mainonnan kieltö (fossiilimainonta, ekologisesti haitalliset tuotteet)

Omistajuudesta käyttäjyyteen (esim. yksityisestä (sähkö)autoilusta julkiseen liikenteeseen ja yhteiskäyttöön).

Ekologisesti tuhoisan teollisuuden hallittu kutistaminen (esim. lihan tuotanto - tuet alas, verot ylös, yksityiskoneiden ja katumaastureiden tuotannon kieltäminen).

Häivikin vähentäminen kokonaan (esim. Ruokahävikki).

Kehityksen tavoitteeksi kohtuus ja tehokkuus (esim. teknologia- ja energiapolitiikka).

Tiivistelmä

Nykyinen meno on kestämatöntä

Kasvutalous ja teknologinen kehitys on haastanut planeettamme ekologiset rajat

Teknologiseen kehitykseen ja modernisaatio perustuva vihreä kasvu on epäonnistunut ongelman ratkaisemissa

Vaihtoehdot haastavat vihreän kasvun ajatusta

Teknologia ei yksin ratkaise – tarvitaan ajatuksellista ja kulttuurillista muutosta

Talouden uudistuminen vaatii uskallusta ja yhteistyötä

Uudet liiketoimintamallit, sääntely, mittaamisen tavat, ja tuotannon rajat tienä kohti muutosta

Käytännön ratkaisuja

1. Hyväksytään ekologiset rajat ja sosiaaliset tarpeet

2. Kasvun sijasta hyvän elämän ja oikeudenmukaisuuden tavoittelu

3. Arvon uudelleenmäärittely ja uudet mittaamisen tavat

4. Uusia ajattelutapoja, normeja, sosiaalisia käytäntöjä ja uskomuksia

5. Hoivan ja huolenpidon merkitys hyvinvoinnille ja taloudelle tunnistettava

5. Puhtaasta voiton tavoittelusta sidosryhmien huomiointiin

6. From for-profit to not-for-profit organizations (Hinton, 2020)

7. Lyhyen aikavälin tehokkuudesta pitkän aikavälin kestävyYTEEN

8. Teknologiakäsityksen muutos - mitä on kestävä teknologia?

9. Koulutuksen ja osaamisen merkitys - kriittinen, systeeminen ja tulevaisuusajattelu keskiöön

KIITOS!

Riina Bhatia
Väitöskirjatutkija, Helsingin yliopisto
Tutkija, Teknologia tutkimuskeskus
VTT

riina.bhatia@helsinki.fi
riina.bhatia@vtt.fi

www.riinabhatia.fi

Linkkejä ja vinkkejä

[Sitra muistio: Tavoitteena reilu ja kestävä talous](#)

[Johdatus donitsitalouteen – Donitsitalous](#)

[DEAL](#) – Donitsitalouden opetusmateriaaleja